

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 76 0 П 010218 14 Рев
Бања Лука, 9.12.2015. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Стаке Гојковић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице М.Ш. из Љ., ..., РС, коју заступају М.Д. и Д.З., адвокати Заједничке адвокатске канцеларије, ..., П., против тужене Н.Ж. из Љ., ..., РС, коју заступа С.К. адвокат из Н.Г., ..., ради утврђења, вриједност спора 19.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 76 0 П 010218 13 Гж од 14.3.2014. године, на сједници одржаној 9.12.2015. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Новом Граду број 76 0 П 010218 11 П од 7.3.2013. године одбијен је тужбени захтјев тужитељице да се утврди да је власторучним тестаментом А.Ш. од 25.4.1987. године (умрлог 30.1.2009. године) и његовом власторучно сачињеном изјавом од 21.6.1987. године повријеђен нужни насљедни дио тужитељице, да се смањи располагање тестаменом и изјавом; и да се одреди нужни насљедни дио тужитељице од $\frac{1}{4}$ дијела у заоставштини тестатора, коју чине некретнине уписане у пл. број 3299/1 и пл. број 1191/2 које се налазе у к.о. Н.Г. уписане по старом премјеру у зк. ул. број: 1184., 1469., 1468., 1467., 1465., и 337, све у к.о. Н.Г. и тужитељица је обавезана да туженој накнади трошкове поступка у износу од 2.380,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 76 0 П 010218 13 Гж од 14.3.2014. године жалба тужитељице је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен је захтјев тужитељице за накнаду трошкова поступка у износу од 2.125,00 КМ.

Тужитељица ревизијом побија другостепену пресуду због разлога прописаних одредбом члана 240. став 1. тачка 1. и 2. Закона о парничном поступку и предлаже да се побијана пресуда преиначи тако, да се утврди право тужитељице на нужни насљедни дио од $\frac{1}{4}$ дијела на некретнинама ближе означеним у изреци првостепене пресуде.

Тужена у одговору на ревизију тужитељице предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев којим тужитељица тражи да се утврди да је предметним власторучним тестаментом и власторучно сачињеном изјавом предника парничних странака А.Ш. (супруг тужитељице а отац тужене из првог брака) повријеђен нужни насљедни дио тужитељице; смањење наведеног располагања; и да се одреди нужни насљедни дио тужитељице од $\frac{1}{4}$ дијела на заоставштини завјештаоца означеној у изреци првостепене пресуде.

Првостепени суд је наконведеног поступка утврдио: да је власторучним тестаментом од 25.4.1985. године предник парничних странака оставио у искључиво наслијеђе кћерки (туженој) своју половину куће (која се састоји од стамбено-пословног простора) са припадајућим земљиштем у Н.Г., Улица ..., коју је наслиједио од својих родитеља, што је потврдио и власторучно сачињеном изјавом од 21.6.1987. године наводећи – да је имовину назначену у рјешењу Основног суда у Босанском Новом број ДН-2112/86 од 18.3.1987. године оставио кћерки, по жељи његових покојних родитеља, који су имовину и стекли; да је у оставинском поступку иза смрти А.Ш. који се води код Основног суда у Новом Граду под бројем 76 0 О 062225 10 О на рочишту од 4.2.2011. године проглашен наведени тестамент и изјава завјештаоца А.Ш., да је тужитељица исте оспорила након чега је оставински поступак прекинут и тужитељица упућена на парницу, ради утврђења права на нужни насљедни дио на предметним некретнинама; да су оставинским рјешењем Котарског суда у Љубљани број IV-Д-770/2009-9 од 30.1.2012. године на имовини оставитеља А.Ш., која се састоји од $\frac{1}{2}$ дијела стана у Љ., изграђеног на кч. 4186/3 к.о. Б. и $\frac{1}{2}$ дијела гараже изграђене на кч. 1673/3 к.о. Б., за насљеднике проглашене тужитељица и тужена са по $\frac{1}{2}$ дијела, а да је путничко возило марке ..., оставитељ тестаментом оставио у наслијеђе тужитељици, те да су неправоснажним рјешењем наслиједиле (на једнаке дијелове) и имовину викенд (планинску) кућу у П. и земљиште површине 2083 м²; и да је тужитељица поднијела тужбу суду у овој правној ствари 25.10.2011. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да, и када би се прихватила процјена имовине у С. која је у оставинском поступку процијењена на износ од 60.000,00 Евра, будући да тужитељица изведеним доказима није доказала вриједност имовине која је овдје предмет спора, као и имовине оставиоца која се налази у П., на основу које би се у смислу одредбе члана 39. Закона о насљеђивању („Службени лист СР БиХ - пречишћени текст, број 7/80, даље: ЗН који се примјењивао у вријеме сачињавања предметног тестаamenta и изјаве) могло на поуздан начин утврдити, да ли је располагањем завјештаоца са имовином у Н.Г. повријеђен нужни насљедни дио тужитељице, као његовог нужног насљедника, па је позивом на наведену одредбу и на чланове 31., и 33. ЗН у вези са одредбом члана 123. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), тужбени захтјев тужитељице одбио.

Другостепени суд је прихватајући чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда жалбу тужитељице одбио и првостепену пресуду потврдио. Тај суд је становишта, да је за утврђивање евентуалне повреде нужног дијела и смањење располагања тестаментом, релевантна процјена обрачунске вриједности укупне заоставштине оставитеља у часу његове смрти, па како у погледу тих одлучних чињеница тужитељица није предлагала а ни изводила

доказе, да је правилно првостепени суд примјеном правила о терету доказивања (члан 7. став 1. и члан 123. став 1. ЗПП) тужбени захтјев тужитељице одбио.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита.

Нужни насљедници имају право на нужни дио заоставштине са којим оставитељ не може располагати (члан 29. став 1. ЗН). Нужни насљедни дио тужитељице (супруге оставитеља) износи $\frac{1}{2}$ од оног дијела који би свакој од парничних странака припао по законском реду насљеђивања (став 2. истог члана), а остатак заоставштине којим завјешталац може располагати по својој вољи је расположиви дио (члан 29. став 3. ЗН).

Одредбом члана 31. ЗН прописана су правила за утврђивање обрачунске вриједности заоставштине која служи за израчунавање нужног дијела сваког појединог нужног насљедника, а тиме и за утврђивање укупног нужног и расположивог дијела заоставштине, када нужни насљедник, сматрајући да је његово право на нужни дио повријеђено, стави захтјев за остваривање овог права, какав је захтјев овдје поставила тужитељица.

Сагласно горе наведеној одредби, обрачунска вриједност заоставштине садржи сва добра оставитеља (актива) умањена за вриједност пасиве, којој се додаје вриједност поклона. На основу вриједности овако утврђене оставинске масе (чисте имовине) коју је оставитељ имао на располагању за свог живота, израчунава се вриједност (маса) нужног дијела, који као цјелина треба остати нужним насљедницима и утврђује се на подлози – збира вриједности насљедних дијелова законских насљедника, као нужних насљедника. Остала имовина оставитеља је његов расположиви дио имовине.

Како у изведеним доказима нема елемената за утврђивање вриједности расположивог и нужног дијела имовине оставитеља и да ли се располагање оставитеља извршено тестаментом - узето као цјелина, креће у границама вриједности расположивог дијела или га прекорачује, правилно су нижестепени судови закључили, да нема правног основа за поуздан закључак о повреди нужног насљедног дијела тужитељице, а слиједом тога ни о смањењу располагања предметним тестаментом и изјавом. При том су изразили правилно схватање, да се нужни насљедни дио утврђује у односу на све ствари и права која се могу насљеђивати (члан 2. ЗН у вези са чланом 31. истог закона), а не само у односу на дио заоставштине, како овдје тужитељица тражи - само у односу на заоставштину која је предмет тестаamenta и изјаве, а на чему неосновано истрајава и у ревизији.

Слиједом наведеног, без значаја су за правилност побијане пресуде наводи ревизије, да су судови занемарили исказ тужитељице и свједока Е.Л. (која је потврдила да јој, као кћерки тужитељице, није било познато да је оставитељ сачинио изјаву од 21.6.1987. године) и свједока Ц.С. (који је истакао да му је било познато располагање оставитеља учињено тестаментом од 25.4.1985. године), јер су се ови свједоци изјашњавали на околности које нису релевантне за одлуку у овоме спору.

Из истих разлога су без значаја наводи ревизије да другостепени суд није образложио разлоге због којих поклања или не поклања вјеру исказима саслушаних свједока и да је тиме починио повреду одредаба парничног поступка из члана 209. ЗПП у вези са чланом 8. и 123. истог закона.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије нису од значаја за правилност и законитост побијане пресуде.

Према изложеном, побијана пресуда нема недостатака на које се указује у ревизији, а ни оних на које овај суд у смислу одредбе члана 241. ЗПП пази по службеној дужности. Зато је ревизија тужитељице одбијена као неоснована на основу одредбе члана 248. истог закона.

Предсједник вијећа
Стака Гојковић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић